

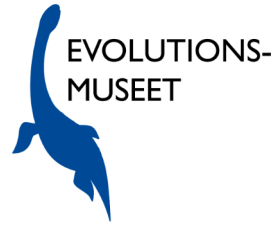

Achariana

3.0.0: *Protothelenella*

UPPSALA
UNIVERSITET

Westberg, M. 2024. Bestämningsnyckel till Nordens ögonlavar, *Protothelenella. Achariana* 3.0.0: 1. ISSN 2004-9625.
Martin Westberg, Evolutionsmuseet, Uppsala universitet, Norbyvägen 16, 752 36, Uppsala; martin.westberg@em.uu.se
Achariana publiceras av Evolutionsmuseet, Uppsala universitet. Licensierad under [CC BY-4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

This paper contains an identification key in Swedish to the species of Protothelenella currently known from Sweden, Norway, Denmark, Finland, and Iceland.

Versionshistoria – 1.0.0: Första versionen. Publicerad 19 juni 2024.

Framsida: *Prototermeliopsis achariana* (foto: Leif Stridvall, återgiven med benäget tillstånd från Anita Stridvall).

Bestämningsnyckel till Nordens ögonlavar, *Protothelenella*

Martin Westberg

Ögonlavarna, *Protothelenella*, är pyrenokarper med svarta perithecier. Inom släktet finns både licheniserade arter med egen bål och olicheniserade arter som växer på mossor eller lavar.

Kännetecknande för släktet är de murformiga sporer (3-septerade hos en art) där ytterväggen är tjockare än septa och att sporsäckarna har en J+ blå tholus. Sporsäckarna har 8 sporer och mellan sporsäckarna finns rikligt med parafysoider

som är trådsmala och förgrenade. Fyra arter innehåller ett ämne som reagerar C+ rött; *P. corrosa* (bålen), *P. crocea* (hymeniet), *P. leucothelia* (bålen) och *P. sphinctrinoides* (bålen). C-reaktionen bör studeras under ljusmikroskop. Nio arter ögonlavar förekommer i Norden (Westberg et al. 2024).

Publicerade studier om släktet omfattar Mayrhofer (1987), Mayrhofer & Poelt (1985) och Ohmura & Mayrhofer (2016).

Nyckel

1. På lavar..... 2
1. På mossa, växtrester, ved eller sten..... 3
2. På *Solorina crocea*, hymenium C+ rött .....
.....*P. croceae* (parasitögonlav)
2. På *Cladonia*, hymenium C- .....*P. santessonii*
3. Perithecier helt insänkta i vita bålkor, bål C+ röd .....
.....*P. leucothelia* (klotögonlav)
3. Perithecier sittande eller till hälften insänkta, bål C- eller C+ röd 4
4. På sten, bål C+ röd..... *P. corrosa* (klippögonlav)
4. På mossa, växtrester eller ved, bål C- eller C+ röd..... 5
5. Sporer 3-septerade. Olicheniserad art på björnmossor, *Polytrichum* spp. ....*P. polytrichi* (fjällögonlav)
5. Sporer murformiga..... 7
6. Sporer 37–50 µm långa, perithecier upp till 0,6 mm breda, bål C+ röd ..... *P. sphinctrinoides* (ögonlav)
6. Sporer < 35 µm långa, perithecier upp till 0,3 mm breda, bål C-..... 7
7. Sporer 17–23 µm långa, på björnmossor *Polytrichum* spp. ....*P. petri* (mossögonlav)
7. Sporer 20–33 µm långa, substrat varierande 8
8. På jord, mossa och växtrester, perithecier mest sittande, sporer 22–33 × 7–10 µm.....
..... *P. sphinctrinoidella* (liten ögonlav)
8. På ved, perithecier 1/2–1/3 insänkta i bålen, sporer 20–32 × 10–14 µm .....*P. xylina*

Referenser

- Mayrhofer, H. 1987. Ergänzende Studien zur Taxonomie der Gattung *Protothelenella*. *Herzogia* 7: 313–342.
- Mayrhofer, H. & Poelt, J. 1985. Die Flechtengattung *Microglaena* sensu Zahlbruckner in Europa. *Herzogia* 7: 13–79.
- Ohmura, Y. & Mayrhofer, H. 2016. *Protothelenella sphinctrinoides* (Protothellenellaceae) new to Japan and new chemical features for several species in the genus. *Herzogia* 29: 137–142.
- Westberg, M., Myrdal, M., & Ekman, S. 2024. *Santesson's checklist of Fennoscandian lichen-forming and lichenicolous fungi*. Uppsala universitet, Evolutionsmuseet. URL: <https://databas.evolutionsmuseet.uu.se/santesson/home.php>. Accessed on 18 June 2024.